

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI

OLIV TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

ALISHER NAVOIY NOMIDAGI

TOSHKENT DAVLAT O'ZBEK TILI VA ADABIYOTI UNIVERSITETI

LINGVOKRIMINALISTIKA VA EKSPERTIZA

FANI BO'YICHA

SILLABUS

Bilimsotasi:

Ta'limsotasi:

Ta'lim yo'nalishi:

200000 – San'at va gumanitar fanlar

230000 – Tillar

60230700 – Amaliy filologiya

Toshkent-2023

Fan/modulkodi LKE12-520	Fan/modulturi majburiy	Ta'limtili o'zbek	Ishtirokchiligi qo'yilgan 2023/2024
Semestr	ECIS - Kreditlar	O'quv mashg'ulotlar 1 (soat)	Jami yuklama (soat)
		ma'ruza seminar Amaliy laboratoriya	
2	1-modul. Lingvistik ekspertiza nazariyasi	5 4 60 20 20 20 0	90 150
3	2-modul. Lingvistik kriminalistika asoslari	5 4 60 20 0 40 0	90 150
4	3-modul. Badiiy matnning filologik ekspertizasi.	5 4 60 20 0 40 0	90 150
5	4-modul. Xatshunoslik ekspertizasi.	5 4 60 20 10 30 0	90 150
	Jami:	20 16 240 80 30 130 0	360 600

Fanning maqsadi (FM)

Mazkur fan sud ekspertizalari tizimida lingvistik ekspertizaning roli, til va yurisprudensiya, kriminalistika va lingvistik aloqasi, ularning bog'liqligi haqidagi nazariy bilim, lingvistik bilimlarni kriminalistik vaziyatlarda konfliktli matnlar yechimiga tatbiq qilish, qo'l yozuvi va lingvistik belgilar asosida anonim matnlar identifikatsiyasini amalga oshirish, badiiy matnlarda konflikt atributlarini belgilash va asoslash orqali ekspert xulosalarini shakllantirishga oid bilimlarni egallashga mo'ljallangan kurs. Ushbu kurs **maqsadi** lingvistik ekspertiza, dning kriminalistik vaziyatlarga tatbiqi va ijtimoiy ahamiyati, asosiy tushunchalari haqidagi nazariy ma'lumotlarini berish, ekspert xulosalarini shakllantirish ustida ishlash uchun zarur ko'nikmalarni, ijodiy va texnologik madaniyatni shakllantirishdan iborat.

Ta'lim natijalari (TN)

Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:

- Lingvistik ekspertiza nazariyasi, lingvistik kriminalistika haqidagi;
- o'zbek lingvistik ekspertizasi metodologiyasi haqidagi;
- kriminal vaziyatlarda lingvistik bilimlarni tatbiq etish;
- badiiy matnlarni ekspertiza qilish haqidagi;
- qo'l yozuvlarni tahlil va ekspertiza qilish haqidagi bilimlarga;
- o'rganilgan lingvistik ekspertizaga doir bilimni amaliyotda qo'llay

olish ko'nikmalariga;

- bilim va ko'nikmalarni notanish vaziyatlarda qo'llay olish malakasiga ega bo'lishi kerak.

Talabalarning kreditlarni olish tartibi:

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2020-yil 31-dekabrda 824-sonli qarori bilan tasdiqlangan "OTMlarda o'quv jarayoniga kredit-modul tizimini joriy etish tartibi to'g'risida Nizom"ning 15- va 30-bandlariga asosan «Lingvistik kriminalistika va lingvistik ekspertiza» fanidan 600 soat (2-semestrda 150soat, 3-semestrda 150 soat, 4-semestrda 150 soat, 5-semestrda 150 soat, 6-qiy yuklamasini o'zlashtirgan, fan dasturi (sillabus)da belgilangan baholash tartibiga ko'ra ijobiy baholantirish kompetensiyalarini yetarli darajada egallagan talabaga 30 (2-semestrda 5, 3-semestrda 5, 4-semestrda 5, 5-semestrda 5) **kredit beriladi**.

Talaba belgilangan ta'lim olish natijalariga erisha olmagan taqdirda kreditlar berilmaydi.

Talabalarning bilimni baholash O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirining 2018-yil 9-avgustdagi 19-2018-son buyrug'i bilan tasdiqlangan "Oliy ta'lim muassasalarida talabalar bilimni nazorat qilish va baholash tizimi to'g'risida"gi Nizom talablari asosida belgilanadi.

Talabalarning bilimni baholash mezonlari:

5 (a'lo) baho – talaba mustaqil xulosa va qaror qabul qiladi, ijodiy fikrlay oladi, mustaqil mushohada yuritadi, olgan bilimni amalda qo'llay oladi, fanning mohiyatini tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan bo'yicha tasavvurga ega deb topilganda;

4 (yaxshi) baho – talaba mustaqil mushohada yuritadi, olgan bilimni amalda qo'llay oladi, fanning mohiyatini tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan bo'yicha tasavvurga ega deb topilganda;

3 (qoniqarli) baho – talaba olgan bilimni amalda qo'llay oladi, fanning mohiyatini tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan bo'yicha tasavvurga ega deb topilganda;

2 (qoniqarsiz) baho – talaba fan dasturini o'zlashtirmagan, fanning mohiyatini tushunmaydi hamda fan bo'yicha tasavvurga ega emas deb topilganda.

1. Nazoratlarni amalga oshirish tartibi.

Oraliq nazorat: O'qilgan mavzular asosida test yoki yozma shaklda o'tkaziladi.

Yakuniy nazorat: Semestr davomida o'qilgan mavzular bo'yicha test yoki yozma yoki taqdimot loyiha shaklda o'tkaziladi.

Izoh: Oraliq nazorat turi har bir fan bo'yicha fanning xususiyatidan kelib chiqqan holda 2 marta o'tkazilishi mumkin.

Talabani oraliq nazorat turi bo'yicha baholashda, uning o'quv mashg'ulotlari davomida olgan baholari inobatga olinadi.

Nazoratlarining o'tkazilishi muddatlari muayyan o'quv yilida tasdiqlangan o'quv jarayoni jadvali asosida tashkil etiladi.

2-SEMESTR

I modul

Fan mazmuni		Soat
Mashg'ulotlar shakli: ma'ruza (M) (1-semestr)		20
M1	Ekspertiza tushunchasi. Sud ekspertizalari va lingvistik ekspertiza. "Lingvistik ekspertiza" fanining predmeti, maqsad va vazifalari. Lingvistik ekspertizaning amaliy ahamiyati	2
M2	Jahon va o'zbek lingvistik ekspertizasi shakllanishi, o'ziga xos xususiyatlari.	2
M3	Lingvistik ekspertizada metodologiya, metodika va metod masalalari	2
M4	Lingvistik ekspertizaning tarkibiy qismlari tavsifi	2
M5	Lingvistik ekspertizada talib bosqichlarimazmuni	2
M6	Xatshunoslik ekspertizasi va lingvistik ekspertiza	2
M7	Shaxsni obro'sizlantirish mazmunli holatlarda lingvistik ekspertiza o'tkazishning nazariy va amaliy asoslari.	2
M8	Siyosiy matnlar lingvistik ekspertizasi	2
M9	Lingvistik ekspertizada matn avtorizatsiyasi masalasi	2
M10	Lingvistik ekspertizada ekspert xulosalarini shakllantirish asoslari. Xulosaning tarkibiy qismlari	2
Mashg'ulotlar shakli: amaliy mashg'ulot (A) (2-semestr)		20
A1	Ekspertiza tushunchasi. Sud ekspertizasi turlari. Lingvistik ekspertiza sud ekspertizalari tarkibiy qismi sifatida	2
A2	Lingvistik ekspertiza o'tkazish jarayoni, lingvist-ekspert vakolatlari chegarasi	2
A3	Lingvistik ekspertizaning metodologik masalalari. Umumiy va xususiy metodlar	2
A4	Lingvistik ekspertizada matnning ekspertizadan o'tkazishning lingvistik va yuridik aspektlari	2
A5	Lingvistik ekspertizaning tahlil bosqichlari	2
A6	Lingvistik ekspertizani tashkil etish jarayoni	2
A7	Lingvistik ekspertizada manbalar bilan ishlash	2
A8	Lingvistik ekspertizada ekspert xulosalarini shakllantirish asoslari, xulosaning tarkibiy qismlari mazmuni	2
A9	Shaxsni obro'sizlantirish mazmunli matnlarni lingvistik ekspertizadan o'tkazish asoslari	2
A10	Haqorat mazmunli matnlar lingvistik ekspertizasi	2

Seminar (S) (2-semestr)			20
S1	Ekspert oldiga qo'yiladigan savollar tasnifi. So'z semantikasi va pragmatikasi bilan ishlash		2
S2	Shaxsni obro'sizlantirish va haqorat tushunchalari tavsifi		2
S3	Anonim matnlarda muallif identifikatsiyasi		2
S4	Grafologiya va lingvistik ekspertiza		2
S5	Siyosiy matnlar lingvistik ekspertizasi		2
S6	Badiiy matn lingvistik ekspertizasi(badiiy asarlar)		2
S7	Normativ-huquqiy hujjatlar lingvistik ekspertizasi		2
S8	Reklama matnlari lingvistik ekspertizasi		2
S9	Badiiy matn lingvistik ekspertizasi(maktab darsliklari)		2
S10	Tovar belgilari , neymlinglar lingvistik ekspertizasi		2
Mustaqil ta'lim (MT) (2-semestr)			Soat
Nö	Mustaqil ta'lim mavzulari	Mustaqil ta'limni tashkil etish shakllari va turlari	90
1	Matn avtorizatsiyasi va xatshunoslik ekspertizasi.	Berilgan mavzu bo'yichama ruza tayyorlash	Avtori zatsiy a, anoni mlk
2	Lotin va krill grafikasi bo'yicha shakllangan yozuv dinamikasi	Berilgan mavzu bo'yichama ruza tayyorlash	2
3	Jahon va o'zbek lingvistik ekspertizasi muammolari.	Berilgan mavzu bo'yichama ruza tayyorlash	2
4	Xatshunoslik ekspertizasi gologramma, polifonim, trampling allograflar tahlil. Muayyan yozuv bo'yicha	Berilgan mavzu bo'yichama ruza tayyorlash	2
5	Imzolar ekspertizasi koadyutant imzolarini farqlash	Berilgan mavzu bo'yichama ruza tayyorlash	2
6	Anonim xat tiplari . Anonim xatlarda so'zlarning pragmatik mazmun yo'nalishi	Berilgan mavzu bo'yichama ruza tayyorlash	2
7	Anonim xatlarda muallif haqida ma'lumotlarni aniqlash .Yosh, gender, hududiy xosligini aniqlash asoslari	Berilgan mavzu bo'yichama ruza tayyorlash	2
8	Komponentlarni tahlil qilish metodi asosida konfliktli matnlarda lingvistik ekspertiza	Berilgan mavzu bo'yichama ruza tayyorlash	2
9	Auditiv tahlil asosida konfliktli	Berilgan mavzu	2

	matnlarni lingvistik ekspertizadan o'tkazish	bo'yichama'ruza tayyorlash	
10	Miqdoriy tahlil asosida shaxsiy yozishmalar lingvistik ekspertizasi	Berilgan mavzu bo'yichama'ruza tayyorlash	2
11	Shaxsiy yozishmalar lingvistik ekspertiza obyekt sifatida	Berilgan mavzu bo'yichama'ruza tayyorlash	2
12	Kriminalistik matnlarda lingvistik ekspertiza	Berilgan mavzu bo'yichama'ruza tayyorlash	2
13	Haqoratning lingvistik asoslari	Berilgan mavzu bo'yichama'ruza tayyorlash	2
14	Lingvistik ekspertizada noadabiy unsur tushunchasi	Berilgan mavzu bo'yichama'ruza tayyorlash	2
15	Shaxsiy yozishmalarda noadabiy unsurlarning genderxosligi	Berilgan mavzu bo'yichama'ruza tayyorlash	2
16	Shaxsiy yozishmalarda noadabiy unsurlarning yoshga ko'ra xosligi	Berilgan mavzu bo'yichama'ruza tayyorlash	2
17	Shaxsiy yozishmalarda noadabiy unsurlarning yoshga ko'ra xosligi	Berilgan mavzu bo'yichama'ruza tayyorlash	2
18	Lingvistik tahlil va lingvistik ekspertiza	Berilgan mavzu bo'yichama'ruza tayyorlash	2
19	Tovar belgilari lingvistik ekspertizasi	Berilgan mavzu bo'yichama'ruza tayyorlash	2
20	Neyminglar bo'yicha lingvistik ekspertiza	Berilgan mavzu bo'yichama'ruza tayyorlash	2
21	Qonun loyihalarini lingvistik ekspertizadan o'tkazish asoslari	Berilgan mavzu bo'yichama'ruza tayyorlash	2
22	Tahdid va tuhmat holatlari bo'yicha lingvistik ekspertiza	Berilgan mavzu bo'yichama'ruza tayyorlash	4
23	Lingvistik ekspertizada yuridik va lingvistik jihatlarini farqlash asoslari	Berilgan mavzu bo'yichama'ruza tayyorlash	4
24	Jahon lingvistik ekspertologiyasi tendensiyalari	Berilgan mavzu bo'yichama'ruza tayyorlash	2
25	Davlat xavfsizligiga tahdid ko'rinishli matnlar lingvistik ekspertizasi	Berilgan mavzu bo'yichama'ruza tayyorlash	4
26	Ekstremizmga chorlov ko'rinishidagi matnlar lingvistik ekspertizasi	Berilgan mavzu bo'yichama'ruza tayyorlash	4

27	Lingvistik ekspertiza va fonoskopik ekspertiza	Berilgan mavzu bo'yichama'ruza tayyorlash	2
28	Video materiallarda matnning lingvistik belgilari asosida ekspertiza tashkil etish	Berilgan mavzu bo'yichama'ruza tayyorlash	4
29	Audio materiallarda matnning lingvistik belgilari asosida ekspertiza tashkil etish	Berilgan mavzu bo'yichama'ruza tayyorlash	4
30	Anonim xat tiplari va xususiyatlari	Berilgan mavzu bo'yichama'ruza tayyorlash	2
31	Matn avtorizatsiyasi	Berilgan mavzu bo'yichama'ruza tayyorlash	4
32	Badiiy asarlar muallifini aniqlash	Berilgan mavzu bo'yichama'ruza tayyorlash	4
33	Reklama matnlari lingvistik ekspertizasi	Berilgan mavzu bo'yichama'ruza tayyorlash	2
34	Siyosiy nutqlar lingvistik ekspertizasi	Berilgan mavzu bo'yichama'ruza tayyorlash	2
35	Grafeologik tadqiqotlar	Berilgan mavzu bo'yichama'ruza tayyorlash	2

3-SEMESTR II modul

Fan mazmuni		Soat
Mashg'ulotlar shakli: ma'ruza (M) (3-semestr)		20
M1	Lingvokriminalistika fanining shakllanishi, obyekti, predmeti, maqsadi va vazifalari, fanlar tizimidagi o'rni.	2
M2	Lingvokriminalistika manbalari. Jinoyatning huquqiy ta'rifi	2
M3	Lingvokriminalistikada lisoniy va nolisoniy omillar. Jinoyatga aloqadorlik faktori	2
M4	Jinoyat turlari. Til jinoyatlari ta'rifi.	2
M5	Haqoratning qonuniy va huquqiy asosi. Haqorat holatlari jinoyat sifatida.	2
M6	Shaxsiy yozishmalar turlari, kriminalistik va lingvistik mohiyati	2
M7	Suitsid xatlar. Suitsid xatlarda kriminalistik va lingvistik belgilar	2
M8	Kriminalistikada dalillarni oydinlashtirish, to'plash, tergov jarayonini	2

	tashkil etishning lingvistik va kriminalistik asoslari	
M9	Anonim xatlar bilan ishlash metodikasi	2
M10	Virtual tarmoq xabarlarini, chat yozishmalarida kriminalistik xabarlarining lingvistik mohiyatini tadqiq qilish usullari	2
	Mashg'ulotlar shakli: amaliy mashg'ulot (A) (3-semestr)	20
A1	Lingvokriminalistika fanining shakllanishi, obyekti, predmeti, maqsadi va vazifalari, fanlar tizimidagi o'ri.	2
A2	Lingvokriminalistikada manbalar bilan ishlash (qonuniy asoslar)	2
A3	Lingvokriminalistikada manbalar bilan ishlash (lingvistik asoslar)	2
A4	Kriminalistika mohiyati, fan sifatida shakllanishi, turlari	2
A5	Sud jarayonlarida ekspert sifatida ishtirok etish, ekspertning vazifasi, vakolatlari	2
A6	Jahon lingvokriminalistikasi, Lingvokriminalistikaning asosiy tushunchalari, metod va metodologiya	2
A7	Kriminalistik matn tiplari, ularning xarakterli xususiyatlari	2
A8	Neyrolingvistika va lingvokriminalistika. Psixolingvistika va lingvokriminalistika.	2
A9	Lingvistik tahlil, kriminolingvistik ekspertiza va lingvistik ekspertiza	2
A10	Oddiy sharoitlarda amalga oshiriladigan katta va o'rta hajmli matnlarni aniqlash usullari	2
A11	Matnlarda jinoyat faktini lingvistik jihatdan asoslash	2
A12	Lingvokriminalistikada so'zning semantik va pragmatik mazmun yo'nalishini tahlil qilish	2
A13	Gumonlanuvchi, aybdor, guvoh ko'rsatmalari.Lingvokriminalistik tahlil omillari.	2
A14	Audio, video materiallar lingvokriminalistik ekspertizasi(fonoskopik ekspertiza)	2
A15	Haqorat holatlari lingvokriminalistik tadqiqi	2
A16	Giyohvandlik holatlari lingvokriminalistik tadqiqi	2
A17	Ekstremizm holatlari lingvokriminalistik tadqiqi	2
A18	Separatizm holatlari lingvokriminalistik tadqiqi	2
A19	Diskriminatsiya holatlari lingvokriminalistik tadqiqi	2
A20	Firibgarlik korupsiya holatlari lingvokriminalistik tadqiqi	2
	Mustaqil ta'lim (MT) (3-semestr)	soat
T/r	Mustaqil ta'lim mavzulari	90
1	Lingvokriminalistika va lingvistik ekspertiza	4
2	Kriminalistika.Yurisprudensiya va lingvistik	4
3	Lingvokriminalistikada umumiy va xususiy metodlar	4
4	Kriminalistikada lingvistikaning roli	4

	masalasi	bo'yichataqdimot tayyorlash
5	Siyosiy tuzumga tahdid ko'rinishidagi kriminalistik matn tiplari	Berilgan mavzu bo'yichataqdimot tayyorlash
6	Yozuvlarda tashqi ta'sir faktorini aniqlash	Berilgan mavzu bo'yichataqdimot tayyorlash
7	Kriminalistik xatlarning pragmatic mazmuni	Berilgan mavzu bo'yichataqdimot tayyorlash
8	Kriminalistik matnlarda so'zlarning leksik-semantik tarkibi	Berilgan mavzu bo'yichama'ruza tayyorlash
9	Suidid ko'rinishidagi xatlarni taqdoslash asoslari	Berilgan mavzu bo'yichataqdimot tayyorlash
10	Subkultura elementlarining lingvokriminalistik tahlili(argo, tatiurovka, mimika, taxallus, maxfiy imo-ishora vbh)	Berilgan mavzu bo'yichatezis tayyorlash
11	Turli jinoyatlar bilan bog'liq holatlarda ekspert xulosalarini shakllantirish asoslari	Berilgan mavzu bo'yichama'ruza tayyorlash
12	Lingvokriminalistikaning fan sifatidagi metodologik muammolari	Berilgan mavzu bo'yichama'ruza tayyorlash
13	Lingvokriminalistika va sotsiolingvistika	Berilgan mavzu bo'yichama'ruza tayyorlash
14	Haqoratning lingvokriminalistik asoslari	Berilgan mavzu bo'yichama'ruza tayyorlash
15	Sms-xabarnomalarining lingvokriminalistik ekspertizasi asosida jinoyat faktini aniqlash	Berilgan mavzu bo'yichataqdimot tayyorlash
16	Chat yozishmalari lingvokriminalistik ekspertizasi asosida jinoyat faktini aniqlash	Berilgan mavzu bo'yichama'ruza tayyorlash
17	Xatlar lingvokriminalistik ekspertizasi asosida jinoyat faktini aniqlash	Berilgan mavzu bo'yichatahliliy tayyorlash
18	Gumonlanuvchi, aybdor, guvoh ko'rsatmalari.Lingvokriminalistik tahlil omillari	Berilgan mavzu bo'yichama'ruza tayyorlash
19	Tahlil : Andrea Nini authorship profiling analyzing	Berilgan mavzu bo'yichatezis tayyorlash
20	Tahlil: Shlomo Argamon.	Berilgan mavzu

Automatically Profiling the Author of an Anonymous Text	bo'yichatahiliy tayyorlash	material
---	----------------------------	----------

4-SEMESTR III modul

Fan mazmuni			Soat
Mashg'ulotlar shakli: ma'ruza (M) (4-semestr)			20
M1	Badiiy matnning lingvistik ekspertizasi ilmiy muammo sifatida		2
M2	Badiiy matnning lingvistik ekspertizasi muammosining o'rganilishi		2
M3	Badiiy adabiyot va maktab adabiyot darsliklarini lingvistik ekspertiza qilish zarurati		2
M4	Badiiy matnning lingvistik ekspertiza qilish muammolari		2
M5	Badiiy matnning lingvistik ekspertiza qilishda qo'llaniladigan asosiy atamalar sharhi		2
M6	Badiiy matnda plagiatlik masalasi		2
M7	Badiiy matn tahlili va lingvistik ekspertiza		2
M8	Kriminalistik aspektida badiiy matn filologik ekspertizasi		2
M9	Lingvistik aspektida badiiy matn filologik ekspertizasi		2
M10	Maktab darsliklari lingvistik ekspertizasi		2
Mashg'ulotlar shakli: amaliy mashg'ulot (A) (4-semestr)			40
A1	Badiiy matnning lingvistik ekspertiza obyekt sifatida.		2
A2	Badiiy matn tahliliga doir ilmiy tadqiqotlar va badiiy matnning lingvistik ekspertiza qilish zarurati.		2
A3	Lingvistik ekspertizadagi konflikt badiiy matnlarini ajratish.		2
A4	Jahondagi badiiy matnning turlari aspektlarida o'rganilishi.		2
A5	Ekstremistik mazmunga ega bo'lgan badiiy matnlar lingvistik ekspertizasi.		2
A6	Guyohandlikni targ'ib qiluvchi badiiy matnlar lingvistik ekspertizasi.		2
A7	Reklama matnlari lingvistik ekspertizasi.		2
A8	Gender diskriminatsiyatushunchasivalingvistik ekspertizadagi roli.		2
A9	Tahdid, tashviqot, da'vatmazmunli badiiy matnlar lingvistik ekspertizasi.		2
A10	Shaxsning etnik xosligiga daxl qiluvchi badiiy matnlar lingvistik ekspertizasi		2
A11	Shaxsning ishonchlik brosi, qimmatigadaxl qiluvchi badiiy matnlar lingvistik ekspertizasi		2
A12	Badiiy adabiyotning lingvistik ekspertizasi zarurati va asoslari.		2
A13	Plagiatlik tushunchasi va badiiy matnlarda plagiatlikni baholash mezonlari.		2
A14	Maktab adabiyot darsliklarini lingvistik ekspertiza qilish muammolari.		2

A15	Maktab darsliklarini lingvistik ekspertiza qilish	2
A16	Kriminalistik aspektida lingvistik ekspertiza	2
A17	Mantiqiy, stilistik aspektida lingvistik ekspertiza	2
A18	5-sinf adabiyot, ona tili darsligini lingvistik ekspertiza qilish	2
A19	6-sinf adabiyot, ona tili darsligini lingvistik ekspertiza qilish	2
A20	7-sinf adabiyot, ona tili darsligini lingvistik ekspertiza qilish	2

Mustaqil ta'lim (MT) (4-semestr)				soat
T/r	Mustaqil ta'lim mavzulari	Mustaqil ta'limni tashkil etish shakllari va turlari		90
1	"Itiyak" asarini lingvistik ekspertiza qilish	Berilgan mavzu bo'yichama'ruza tayyorlash		2
2	"Frangeyt bo'yicha gradus" asarini lingvistik ekspertiza qilish.	Berilgan mavzu bo'yichama'ruza tayyorlash		4
3	"Lolazor" asarini lingvistik ekspertiza qilish	Berilgan mavzu bo'yichama'ruza tayyorlash		4
4	"Otamdan qolgan dalalar" asarini lingvistik ekspertiza qilish.	Berilgan mavzu bo'yichataqdimot tayyorlash		4
5	"Tushda kechgan umrlar" asarini lingvistik ekspertiza qilish.	Berilgan mavzu bo'yichataqdimot tayyorlash		4
6	"Gobsek" asarini lingvistik ekspertiza qilish.	Berilgan mavzu bo'yichataqdimot tayyorlash		4
7	"Yulduzli tunlar" asarini lingvistik ekspertiza qilish	Berilgan mavzu bo'yichataqdimot tayyorlash		4
8	"Hohiyoma" asarini lingvistik ekspertiza qilish	Berilgan mavzu bo'yichama'ruza tayyorlash		4
9	"Tirilis" asarini lingvistik ekspertiza qilish	Berilgan mavzu bo'yichataqdimot tayyorlash		4
10	5-sinf adabiyot darsligini asarini lingvistik ekspertiza qilish	Berilgan mavzu bo'yichatezis tayyorlash		4
11	6-sinf adabiyot darsligini asarini lingvistik ekspertiza qilish	Berilgan mavzu bo'yichama'ruza tayyorlash		4
12	7-sinf adabiyot darsligini asarini lingvistik ekspertiza qilish	Berilgan mavzu bo'yichama'ruza tayyorlash		4
13	8-sinf adabiyot darsligini asarini lingvistik ekspertiza qilish	Berilgan mavzu bo'yichama'ruza tayyorlash		4
14	9-sinf adabiyot darsligini asarini lingvistik ekspertiza qilish	Berilgan mavzu bo'yichama'ruza tayyorlash		4
15	10-sinf adabiyot darsligini asarini lingvistik ekspertiza qilish	Berilgan mavzu bo'yichataqdimot tayyorlash		4
16	11-sinf adabiyot darsligini asarini lingvistik ekspertiza qilish	Berilgan mavzu bo'yichataqdimot tayyorlash		4
17	5-sinf ona tili darsligini asarini	Berilgan mavzu		4

	lingvistik ekspertiza qilish	bo'yichataqdimot tayyorlash	
18	6-sinf ona tili darsligini asarini lingvistik ekspertiza qilish	Berilgan mavzu bo'yichama ruza tayyorlash	4
19	7-sinf ona tili darsligini asarini lingvistik ekspertiza qilish	Berilgan mavzu bo'yichataqdimot tayyorlash	4
20	8-sinf ona tili darsligini asarini lingvistik ekspertiza qilish	Berilgan mavzu bo'yichatezis tayyorlash	4
21	9-sinf ona tili darsligini asarini lingvistik ekspertiza qilish	Berilgan mavzu bo'yichama ruza tayyorlash	4
22	10-sinf ona tili darsligini asarini lingvistik ekspertiza qilish	Berilgan mavzu bo'yichama ruza tayyorlash	4
23	11-sinf ona tili darsligini asarini lingvistik ekspertiza qilish	Berilgan mavzu bo'yichama ruza tayyorlash	4

5-SEMESTR IV modul

Fan mazmuni				Soat
Mashg'ulotlar shakli: ma'ruza (M) (4-semestr)				20
M1	Xatshunoslik ekspertizasi fan sifatida shakllanishi, obyekt, predmeti, maqsadi va vazifalari, fanlar tizimidagi o'ri.			2
M2	Xatshunoslik ekspertizasi-lingvistik ekspertizaning tarkibiy qismi sifatida. Xatshunoslik ekspertizasi lingvistik ekspertizaning boshqa turlari bilan aloqasi. Jahon va o'zbek lingvistik ekspertizasi xatshunoslik ekspertizasi shakllanishi, o'ziga xos xususiyatlari.			2
M3	Yozuv va qo'l yozuvi haqida tushuncha. Qo'l yozuvining individualligi va nisbiy barqarorligi			2
M4	Qo'l yozuvning muallifini aniqlash va asoslash. Bir shaxs tomonidan bajarilgan yoki bajarilmaganlik faktlari. Xatshunoslik ekspertizasi ekspert savollarini shakllantirish mezonlari.			2
M5	Qo'l yozuvlarida umumiy belgilar tasnifi.			2
M6	Qo'l yozumlarda xususiy belgilar tasnifi.			2
M7	Xatshunoslik ekspertizasi yozuvni Lingvistik va yuridik jihat tekshirish metodikasi.			2
M8	O'zgartirilgan yozuv tadqiqot metodologiyasining xususiyatlari			2
M9	Qo'l yozuvini o'rganishning ayrim turlari metodologiyasining xususiyatlari			2
M10	Grafologiya va xatshunoslik ekspertizasi			2
Mashg'ulotlar shakli: amaliy mashg'ulot (A) (5-semestr)				30
A1	Xatshunoslik ekspertizasi turlari.			2
A2	Xatshunoslik ekspertizasi-lingvistik ekspertizaning tarkibiy qismi			2

	sifatida		
A3	Qo'lyozma matnlarda identifikatsiya belgilari. Qo'lyozma matnlarda sodda va murakkab harf elementlari tasnifi.(4)		2
A4	Qo'lyozmalarda shaxsning psixofizologik ta'sir omillarini aniqlash.		2
A5	Qo'lyozmada umumiy alomatlar		2
A6	Qo'lyozmada xususiy alomatlar		2
A7	Xatshunoslik ekspertizasi o'zgartirilgan yozuv		2
A8	Qo'lyozma matnlarda identifikatsiya, diagnostika va tasnif masalasi.Qo'lyozmalarni tekshirish uchun namuna turlari.		2
A9	Oddiy sharoitlarda amalga oshiriladigan katta va o'rta hajmli matnlarni aniqlash usullari		2
A10	Alfavit matnlarni o'rganishda qo'l yozuvini qasddan o'zgartirish faktini aniqlash usullari		2
A11	Kichik hajmli qo'lyozmani o'rganish texnikasi		2
A12	Ijrochi shaxsini aniqlash usullari		2
A13	Ehtimollik-statistik usullarni qo'llash xususiyatlari		2
A14	Qo'l yozuvi ekspertizasi metodologiyasining umumiy qoidalari		2
A15	Qo'l yozuvini o'zgartirish turlari		2
	Qo'lyozmalarning noodatiy ijrosi shakli va lingvistik belgilari		2
Mashg'ulotlar shakli: seminar mashg'ulot (S) (5-semestr)			
S1	Matn avtorizatsiyasi va xatshunoslik ekspertizasi.		2
S2	Lotin grafikasi bo'yicha shakllangan yozuv dinamikasi. Rus grafikasi asoslangan yozuvlarda xatshunoslik ekspertizasi.		2
S3	Xatshunoslik ekspertizasi grafometriya. Xatshunoslik ekspertizasi gologramma. Xatshunoslik ekspertizasi polifonimlar, trampinlar Yozuvlarda drenajlarni baholash.		2
S4	Imzolarda haqiqiy va ko'pyutant imzolarni farqlash.		2
S5	Yozuvning gender xoslanishi, lingvistik belgilari		2

Mustaqil ta'lim (MT) (5-semestr)				soat
T/r	Mustaqil ta'lim mavzulari	Mustaqil ta'limni tashkil etish shakllari va turlari		90
1	Xatshunoslik ekspertizasi markaziy sohalar	Berilgan mavzu bo'yichama ruza tayyorlash		6
2	Grafologiya va xatshunoslik ekspertizasi	Berilgan mavzu bo'yichama ruza tayyorlash		6
3	Qo'lyozmada identifikatsion belgi tiplari	Berilgan mavzu bo'yichama ruza tayyorlash		6
4	Qo'l yozuvda allograflar	Berilgan mavzu bo'yichataqdimot tayyorlash		6
5	Qo'l yozuvda drenajlar	Berilgan mavzu		6

6	Yozuvning psixologik xususiyatlari	bo'yichataqdimot tayyorlash	Berilgan mavzu	6
7	Nazariy yondashuvlar	bo'yichataqdimot tayyorlash	Berilgan mavzu	6
8	Yozuvning fiziologik xususiyatlari	bo'yichataqdimot tayyorlash	Berilgan mavzu	6
9	Yozuvning sotsial xususiyatlari	bo'yichataqdimot tayyorlash	Berilgan mavzu	6
10	Yozuvning gender xususiyatlari (ayollar og'zaki va yozma nutqi)	bo'yichataqdimot tayyorlash	Berilgan mavzu	6
11	Yozuvning gender xususiyatlari (erkaklar og'zaki va yozma nutqi)	bo'yichataqdimot tayyorlash	Berilgan mavzu	6
12	Yozuvning yoshga xos xususiyatlari (bolalar og'zaki va yozma nutqi)	bo'yichataqdimot tayyorlash	Berilgan mavzu	6
13	Yozuvning yoshga xos xususiyatlari (o'smirlar og'zaki va yozma nutqi)	bo'yichataqdimot tayyorlash	Berilgan mavzu	6
14	Yozuvning yoshga xos xususiyatlari (o'rta yosh toifasi og'zaki va yozma nutqi)	bo'yichataqdimot tayyorlash	Berilgan mavzu	6
15	Yozuvning yoshga xos xususiyatlari (keksalar og'zaki va yozma nutqi)	bo'yichataqdimot tayyorlash	Berilgan mavzu	6

Asosiy adabiyotlar:

1. Сергеев, В.В. и др. Психологическая экспертиза. Учебник. - Волгоград, 2007.
2. Баранов, А. Н. Лингвистическая экспертиза текста: теория и практика [Текст] : учеб. пособие / А. Н. Баранов. — М. : Флинта : Наука, 2007. — 592 с
3. Бринев К.И. Теоретическая лингвистика и судебная лингвистическая экспертиза. Монография / - Барнаул: Изд-во Алт. ун-та, 2009. - С. 252.
4. Цена слова: из практики лингвистических экспертиз текстов СМИ в судебных процессах по защите чести, достоинства и деловой репутации / под ред. М. В. Горбаневского. 3-е изд., испр. и доп. М.: Галерея, 2002. 424 с.
5. Coulthard M. and Johnson A. Introduction to forensic linguistic. book. NY.: Routledge- 2007. P 250
6. O'zbekiston Respublikasi jinoyat protsessual kodeksi;
7. O'zbekiston Respublikasi ma'muriy javobgarlik to'g'risidagi kodeksi;
8. O'zbekiston Respublikasi fuqarolik protsessual kodeksi;
9. Astanov I.R. Jinoyat ishlari bo'yicha ekspertiza o'tkazish. Nazariya va amaliyot. O'quv qo'llanma.-T.:TDYul, 2011. 130 b.

10. Astanov I.R. Zo'rlik ishlatib sodir etiladigan jinoyatlari va ularni tergov qilishning o'ziga xos jihatlari. O'quv qo'llanma. // Mas'ul muharrir: yu.f.d. G.Z. To'laganova.-T.: TDYul, 2015. 140 bet;
11. Alimova R., Otahovjaev S. Sud ekspertizasini tashkil qilish va o'tkazish masalalari. - Toshkent: Yangi asr avlodi, 2001. - 131 b.
12. Галишина, Е.И. Понятие судебной лингвистической экспертизы [Электронный ресурс] / Е.И. Галишина. - Режим доступа: <http://www.rusexpert.ru/index.php?idp=content&id=202> - (01.12.2013)
13. Jan Svartvik The Evans statements. Goterborg-1968.p27
14. James T. An introduction to forensic science: the sciences of criminalistics. 2007-2012. P20
15. Nini A. Authorship profiling in a forensic context. Doctor of Philosophy. autoref....dis. March-2004. - P250
16. Olson John. Forensic linguistic. book. NY.: Continuum International Publishing Group The Tower Building - P265
17. Голев, Н.Д. Об объективности и легитимности источников лингвистической экспертизы / Голев Н.Д. // Юрислингвистика - 3 : Проблемы юрислингвистической экспертизы : Межаузовский сборник научных трудов / Под ред. Н.Д. Голева. - Барнаул: Изд-во Алт. ун-та, 2002. - С. 14-29.

Axborot manbalari:

1. <http://n.ziyouz.com/kutubxona/category/9-o-zbek-adabiy-tili>
2. www.literature.uz
3. <http://en.wikipedia.org/wiki/Structuralism>.
4. <http://nallib.uz> - Alisher Navoiy nomidagi O'zbekiston Milliy kutubxonasi sayti
5. <http://ensiklopediya.uz> - O'zbekiston Milliy ensiklopediyasi sayti
6. <http://ziyouz.uz> - O'zbek va jahon adabiyoti portal
7. <http://ziyonet.uz> - O'zbekiston milliy ta'lim portali
8. <http://kitob.uz/> - Respublika bolalar kutubxonasi
9. <http://www.kamolot.uz> - "Kamolot" yoshlar ijtimoiy sayti
10. <http://www.infolib.uz> - Respublika Axborot kutubxona markazi
11. <http://book.uz> - Elektron adabiyotlar kutubxonasi
12. <http://txt.uz> - Elektron kutubxona

Fan o'qituvchisi to'g'risida ma'lumot

Muallif:	Musulmonova Kamola Xusniddin qizi, ToshDO*TAU "Amaliy filologiya" kafedrasi katta o'qituvchisi
E-mail:	kamolamusulmonova66@gmail.com
Tashkilot:	ToshDO*TAU "Amaliy filologiya" kafedrasi

Taqrirlashchilar:	I.Islomov – ToshDO"TAU "Amaliy filologiya" kafedrasidotsenti, f.f.d., DSc. I.O'razova– ToshDO"TAU/"O'zbek tilshunosligi" kafedrasida katta o'qituvchisi, f.f.f.d., PhD.
--------------------------	--

Mazkur Sillabus universitet o'quv-uslubiy Kengashining 2023-yil ___-avgustdagi ___-sonli yig'ilish bayoni bilan tasdiqlangan.

Mazkur Sillabus "Amaliy filologiya" kafedrasining 2023-yil ___-avgustdagi ___-sonli yig'ilish bayoni bilan ma'qullangan.

O'quv-uslubiy boshqarma boshlig'i

Fakultet dekani

Kafedra mudiri

Tuzuvchi

V.Nazarov

B.Abdishukurov

B. Mengliyev

K.Musulmonova